

नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना

मौद्रिक नीतिका उद्देश्य प्राप्त तथा वित्तीय स्थायित्वका लागि वित्तीय बजारमा ब्याजदर स्थिरता एवं तरलताको वाञ्छित सीमा कायम राख्न खुला बजार कारोबार सञ्चालन गरी आवश्यक उपकरणहरू प्रयोग गर्न आवश्यक देखिएकोले नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ को विनियम ३० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो कार्यविधि तयार गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

- (क) यो कार्यविधिको नाम “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबारसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८” रहेको छ ।
- (ख) यो कार्यविधि गभर्नरबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।^१

२. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) “ऐन” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ सम्भन्तु पर्छ ।
- (ख) “काउण्टरपार्टी” भन्नाले मौद्रिक नीति सञ्चालनका लागि काउण्टरपार्टी भनी तोकिदिएका बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्भन्तुपर्छ ।
- (ग) “खुलाबजार कारोबार” भन्नाले मौद्रिक नीतिका उद्देश्य हासिल गर्न बैंकले विनियमावलीको विनियम १० बमोजिम सञ्चालन गर्ने विभिन्न मौद्रिक उपकरणको कारोबार सम्भन्तु पर्छ ।
- (घ) “गभर्नर” भन्नाले ऐनको दफा १५ बमोजिम नियुक्त बैंकको गभर्नर सम्भन्तु पर्छ ।
- (ङ) “डेपुटी गभर्नर” भन्नाले ऐनको दफा १६ बमोजिम नियुक्त बैंकको डेपुटी गभर्नर सम्भन्तु पर्छ ।
- (च) “तोकिएबमोजिमका संस्था” भन्नाले स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न पाउने भनी मौद्रिक नीतिमा तोकिएबमोजिमका वाणिज्य बैंक (“क” वर्ग), विकास बैंक (“ख” वर्ग) र वित्त कम्पनी (“ग” वर्ग) सम्भन्तु पर्छ ।

^१ श्रीमान् गभर्नरज्यूको अध्यक्षतामा मिति २०७८/०९/०६ मा बसेको व्यवस्थापन समितिको ४५८ औं बैठकबाट स्वीकृत ।

- (छ) “तरलता” भन्नाले वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले बैंकमा राखेको मौज्दातलाई सम्भन्नु पर्छ । साथै, सो शब्दले वित्तीय प्रणालीमा उपलब्ध नगदको मौज्दातका आधारमा आर्थिक अनुसन्धान विभागले तयार गर्ने बैकिङ्ग प्रणालीमा विद्यमान तरलताको स्थिति बमोजिमको न्यून तथा अधिक तरलता समेतलाई जनाउँदछ ।
- (ज) “निक्षेप संकलन उपकरण” भन्नाले वित्तीय बजारमा अधिक तरलताको स्थितिमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार ब्याजदरलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यकता अनुसार बैंकले आफ्ना काउण्टरपार्टीबाट संकलन गरिने निक्षेप रकम सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “मौद्रिक उपकरण” भन्नाले बैकिङ्ग क्षेत्रमा रहेको तरलतालाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्न बैंकद्वारा जारी गरिने विभिन्न मौद्रिक उपकरणहरू सम्भन्नु पर्छ ।
- (ञ) “मौद्रिक नीति” भन्नाले ऐनको दफा ९४ बमोजिम बैंकबाट जारी गरिएको मौद्रिक नीति सम्भन्नु पर्छ । साथै, सो शब्दले मौद्रिक नीति अन्तर्गत बैंकले समय समयमा जारी गरेका अद्यावधिक एवं समीक्षा समेतलाई जनाउँदछ ।
- (ट) “विनियमावली” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंक, खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “विभागीय प्रमुख” भन्नाले मौद्रिक व्यवस्थापन विभागको कार्यकारी निर्देशक सम्भन्नु पर्छ ।
- (ड) “विभाग” भन्नाले बैंक अन्तर्गत रहेको मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग सम्भन्नु पर्छ ।
- (ढ) “ब्याजदर कोरिडोर” भन्नाले अल्पकालीन ब्याजदरमा आउने उतारचढावलाई न्यूनीकरण गर्दै ब्याजदर स्थायित्व कायम गर्नका लागि मौद्रिक नीतिमा गरिएको व्यवस्थाबमोजिम बैंकले कायम गर्ने ब्याजदरका सीमाहरू सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण) “बैंक” भन्नाले ऐनको दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको नेपाल राष्ट्र बैंक सम्भन्नु पर्छ ।
- (त) “सचिवालय” भन्नाले खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको सचिवालय सम्भन्नु पर्छ ।
- (थ) “समिति” भन्नाले विनियमावलीको विनियम ३ को उपविनियम (१) बमोजिम गठन भएको खुला बजार कारोबार सञ्चालन समिति सम्भन्नु पर्छ ।
- (द) “सुरक्षणपत्र” भन्नाले विनियमावलीको विनियम २६ बमोजिमका ट्रेजरी बिल्स, विकास ऋणपत्रलगायत सरकारी सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र तथा बैंकद्वारा निर्धारित अन्य सुरक्षणपत्र सम्भन्नु पर्छ ।
- (ध) “स्थायी तरलता सुविधा” भन्नाले अल्पकालीन तरलता समस्याको समाधानार्थ ग्राह्य सुरक्षणपत्रको धितोमा तोकिएबमोजिमका संस्थाहरूलाई बैंकले प्रदान गर्ने तरलता सुविधा सम्भन्नु पर्छ ।

परिच्छेद-२

खुला बजार कारोबारसम्बन्धी व्यवस्था

३. खुला बजार कारोबार : (१) समितिले मौद्रिक नीतिका उद्देश्यहरू हासिल गर्न अल्पकालीन एवं संरचनात्मक प्रकृतिको तरलता व्यवस्थापनका लागि बैंकको तर्फबाट देहायबमोजिमका खुला बजार कारोबार सञ्चालन गर्न सक्नेछः-
- (क) नियमित खुला बजार कारोबार
  - (ख) संरचनात्मक खुला बजार कारोबार
- (२) वित्तीय बजारमा देखिने साधारण प्रकृतिको न्यून/अधिक तरलतालाई व्यवस्थापन गर्न समितिले प्रत्येक बुधवार १४ दिन सम्मका लागि रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल तथा निक्षेप संकलन उपकरणमा आधारित नियमित खुला बजार कारोबार गर्न सक्नेछ ।
- (३) वित्तीय प्रणालीमा तरलता प्रवाहका आन्तरिक तथा वाह्य परिसूचकहरूबाट दुई हप्ताभन्दा बढी अवधिको दीर्घकालीन प्रकृतिको तरलता असन्तुलनको अवस्था रहने देखिएमा समितिले दीर्घकालीन प्रकृतिको तरलता व्यवस्थापन र मौद्रिक नीतिको कार्यदिशाको संकेत दिन आवश्यकताअनुसार सोभै खरिद/विक्री बोलकबोल, दीर्घकालीन रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल, दीर्घकालीन निक्षेप संकलन बोलकबोल र नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र उपकरणमा आधारित संरचनात्मक खुला बजार कारोबार गर्न सक्नेछ ।
- (४) संरचनात्मक खुला बजार कारोबारमा प्रयोग हुने सोभै खरिद/विक्री बोलकबोल आवश्यकता अनुसार अवधिको, दीर्घकालीन रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल र दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरण बढीमा छ महिना अवधिको तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बढीमा एक वर्ष अवधिको हुनेछ ।
- (५) खुला बजार कारोबारका किसिम, प्रयोग गरिने उपकरण, प्रक्रिया, अवधिलगायत अन्य विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।
- (६) बुधवारका दिन सार्वजनिक विदा परी समितिको बैठक बस्न नसक्ने अवस्था भएमा आवश्यकताअनुसार विदाभन्दा अघिल्लो वा पछिल्लो दिन समितिको बैठक बस्न सक्नेछ ।
- (७) समिति तथा समितिद्वारा गठित उपसमितिको बैठकमा भाग लिए वापत् सो समिति तथा उपसमितिका सदस्य एवं सचिवालयका कर्मचारीले गभर्नरले तोकिएका बमोजिमको बैठक भत्ता तथा खाजा खर्च पाउने छन् ।

परिच्छेद-३

निक्षेप संकलन उपकरणसम्बन्धी व्यवस्था

४. निक्षेप संकलन उपकरण : (१) वित्तीय बजारमा साधारण प्रकृतिको अधिक तरलताको स्थिति देखिएमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार ब्याजदरलाई व्यवस्थित गर्न समितिले आवश्यकताअनुसार प्रत्येक बुधवार नियमित खुला बजार कारोबार अन्तर्गत १४ दिन सम्मका लागि अल्पकालीन निक्षेप संकलन बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रशोचन गर्न निक्षेप संकलन उपकरण प्रयोग गर्न सक्नेछ ।
- (२) निक्षेप संकलन गरिने अवधि, कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायतका विषय तथा शर्त समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र विभागले सोहीबमोजिमको सार्वजनिक सूचना बैंकको वेवसाईट वा विद्युतीय माध्यममार्फत् जारी गरी बोलकबोलका लागि आह्वान गर्नेछ ।
- (३) निक्षेप संकलनको बोलकबोल बहुब्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।
५. निक्षेप संकलन उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) निक्षेप संकलन बोलकबोलमा मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भएबमोजिमका काउण्टरपार्टीले मात्र सहभागी हुन पाउने छन् ।
- (२) निक्षेप संकलन बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- १ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । अथवा, बैंकले आह्वान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत् समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (३) निक्षेप संकलन उपकरणको न्यूनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आह्वान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोल फाराममा आफूले निक्षेप वापत जम्मा गर्न चाहेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा चार अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- (५) निक्षेप संकलन उपकरण सञ्चालन गर्दा धितोको रूपमा सुरक्षणपत्रको उपयोग गरिने छैन ।
६. निक्षेप संकलन उपकरणको बाँडफाँड : (१) निक्षेप संकलनको रकम बाँडफाँड गर्दा काउण्टरपार्टीहरूले बोल गरेका ब्याजदर अनुसार सबभन्दा कम ब्याजदर बोल गर्ने रकमलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आह्वान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो ब्याजदरको रकम समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

(३) स्वीकृत बोलपत्र अनुसारको रकम जम्मा गरिएका काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची- २ बमोजिमको निस्सा (प्रमाण-पत्र) प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

७. निक्षेप संकलन उपकरणको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) स्वीकृत भएका बोलपत्र वापतको रकम बैंकले सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी जम्मा गर्नेछ ।

(२) बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा सो उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीको स्वीकृत बोल रकम रद्द गरी सोको २.५० प्रतिशतका दरले हर्जाना सहित पछिल्ला छ महिनासम्म खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइनेछ ।

(३) संकलित निक्षेपको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि बैंकले निर्धारित ब्याजसहित निक्षेप रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।

(४) निक्षेप संकलन गरिएको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।

(५) संकलित निक्षेप रकम भुक्तानी मिति अगावै सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई फिर्ता दिइने छैन । तर निक्षेप संकलन वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-४

रिपो बोलकबोल सम्बन्धी व्यवस्था

८. रिपो बोलकबोल : (१) वित्तीय प्रणालीमा साधारण प्रकृतिको न्यून तरलताको अवस्था समितिलाई लागेमा नियमित खुला बजार कारोबार अन्तर्गत प्रत्येक बुधबार बढीमा १४ दिन सम्मका लागि अल्पकालीन रिपो बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रवाह गर्न सक्नेछ । यस्तो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले काउण्टरपार्टीहरूसँग रहेका योग्य सुरक्षणपत्र निश्चित अवधिका लागि खरिद गरी उनीहरूलाई तरलता प्रवाह गर्नेछ ।

(२) रिपो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ बमोजिम बैंकले भविष्यमा निश्चित मितिमा निश्चित रकम बराबरको सुरक्षणपत्र खरिद/बिक्री गर्ने प्रतिवद्धतासहित काउण्टरपार्टीसँग माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट गर्नेछ । बैंकसँग माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट नगरेका काउण्टरपार्टी रिपो बोलकबोलमा सहभागी हुन योग्य मानिने छैनन् ।

- (३) रिपो बोलकबोल गरिने कुल रकम, अवधि, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायत अन्य प्रावधान तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र सोहीबमोजिम विभागले रिपो बोलकबोल आव्हानको सार्वजनिक सूचना बैंकको वेवसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट जारी गर्नुपर्नेछ ।
- (४) रिपोको बोलकबोल बहुब्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।

९. **रिपो उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने :** (१) रिपो सुविधा उपयोग गर्ने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ३ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । अथवा, बैंकले आव्हान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत् समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।

- (२) रिपो बोलकबोल सञ्चालन गर्दा ग्राह्य सुरक्षणपत्रको प्रयोग गरिने छ । सुरक्षणपत्रको मूल्यको अधिकतम ९० प्रतिशत रकम मात्र रिपो सुविधा वापत उपयोग गर्न सकिने छ ।
- (३) रिपो सुविधा वापत्को सम्पूर्ण रकम ननिखनिएसम्म धितोमा रहेका सुरक्षणपत्रहरू बैंकको अभिलेखमा वा प्रचलित कानूनबमोजिम तोकिएका निकायमा रोक्का रहने छन् ।
- (४) रिपो बोलकबोलमा भाग लिने काउण्टरपार्टीले बोलकबोल फारममा कारोबार गरिने सुरक्षणपत्रको विवरण पेश गर्नुपर्नेछ र रिपो रकमको बाँडफाँड अगावै बोलपत्रमा उल्लेखित सुरक्षणपत्रको सक्कलै प्रति (ब्याज पुर्जा भएका सुरक्षणपत्र भए सोसमेत) विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । तोकिएको समय सीमाभित्र सक्कलै सुरक्षणपत्र संलग्न नगर्ने काउण्टरपार्टीलाई माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारबाही हुनेछ ।
- (५) रिपो बोलकबोलको न्युनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु.५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (६) काउण्टरपार्टीले बोल फारममा आफूले बोलकबोल गरेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

१०. **रिपो बोलकबोलको रकम बाँडफाँड :** (१) रिपो बोलकबोलको लागि आव्हान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोल रकमको ब्याजदर अनुसार सबभन्दा बढी ब्याजदर बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आव्हान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

(२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो ब्याजदरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

११. **रिपो बोलकबोलको रकम जम्मा तथा भुक्तानी :** (१) बैंकले स्वीकृत बोलपत्रको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।

- (२) रिपो बोलकबोलको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि बैंकले साँवा र निर्धारित व्याज रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खाता खर्च गरी भुक्तानी लिनेछ ।
- (३) रिपो रकमको भुक्तानी अवधिमा सोको निर्धारित व्याजसहित साँवा रकम भुक्तानीका लागि सम्बन्धित काउण्टर पार्टीको खातामा पर्याप्त रकम नभएमा माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारवाही हुनेछ ।
- (४) रिपो बोलकबोलको स्वीकृत रकम काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा भएपछि सो कारोबारमा राखिएको सुरक्षणपत्र माथि बैंकको हक कायम हुनेछ र कारोबारको साँवा व्याज लगायत सम्पूर्ण रकम भुक्तानी हुनासाथ स्वतः ऋणीमा हक हस्तान्तरण हुनेछ ।
- (५) रिपो कारोबार मार्फत तरलता उपभोग गर्ने काउण्टरपार्टीको सो कारोबारमा प्रयोग गरिएको सुरक्षणपत्र बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा गणना गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद-५

रिभर्स रिपो बोलकबोल सम्बन्धी व्यवस्था

१२. रिभर्स रिपो बोलकबोल : (१) वित्तीय प्रणालीमा साधारण प्रकृतिको अधिक तरलता विद्यमान भएको समितिलाई लागेमा नियमित खुला बजार कारोबार अन्तर्गत प्रत्येक बुधवार बढीमा १४ दिन सम्मका लागि अल्पकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रशोचन गर्न सक्नेछ । यस्तो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले आफूसँग रहेका योग्य सुरक्षणपत्र निश्चित अवधिका लागि काउण्टरपार्टीहरूलाई बिक्री गरी उनीहरूको तरलता प्रशोचन गर्नेछ ।
- (२) रिभर्स रिपो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ बमोजिम बैंकले भविष्यमा निश्चित मितिमा निश्चित रकम बराबरको सुरक्षणपत्र खरिद/बिक्री गर्ने प्रतिवद्धतासहित काउण्टरपार्टीसँग माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट गर्नेछ । बैंकसँग यस्तो सम्झौता नगरेका काउण्टरपार्टी रिभर्स रिपो बोलकबोलमा सहभागी हुन योग्य मानिने छैनन् ।
  - (३) रिभर्स रिपो बोलकबोल गरिने सुरक्षणपत्र, कुल रकम, अवधि, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायत अन्य विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र सोहीबमोजिम विभागले रिभर्स रिपो बोलकबोल आक्यानको सूचना बैंकको वेबसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
  - (४) रिभर्स रिपोको बोलकबोल बहुव्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।
१३. रिभर्स रिपो उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) रिभर्स रिपो उपयोग गर्ने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ४ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । साथै, बैंकले आक्यान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको

प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत् समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।

- (२) रिभर्स रिपो बोलकबोल सञ्चालन गर्दा ग्राह्य सुरक्षणपत्रको प्रयोग गरिने छ ।
- (३) रिभर्स रिपो बोलकबोलको न्युनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु.५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोल फाराममा आफूले बोलकबोल गरेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

१४. रिभर्स रिपो बोलकबोलको रकम बाँडफाँड : (१) रिभर्स रिपो बोलकबोलको लागि आव्हान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोल रकमको ब्याजदर अनुसार सबभन्दा कम ब्याजदर बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आव्हान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

- (२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो ब्याजदरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (३) स्वीकृत बोलपत्रअनुसारको रकम जम्मा गरिएका काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची-५ बमोजिमको निस्सा (प्रमाण-पत्र) प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

१५. रिभर्स रिपो बोलकबोलको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) स्वीकृत बोलपत्रको रकम निष्काशन मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी जम्मा गरिनेछ ।

- (२) बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा सो उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीलाई माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारबाही हुनेछ ।
- (३) रिभर्स रिपो बोलकबोलको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि साँवा र निर्धारित ब्याज रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी हिसाब मिलान गरिनेछ ।
- (४) रिभर्स रिपो बोलकबोलको स्वीकृत रकम काउण्टरपार्टीको खाताबाट खर्च भएपछि सो कारोबारमा राखिएको सुरक्षणपत्र माथि सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको हक कायम हुनेछ र कारोबारको साँवा ब्याज रकम भुक्तानी हुनासाथ स्वतः बैंकमा हक हस्तान्तरण हुनेछ ।
- (५) रिभर्स रिपो रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।

- (६) रिभर्स रिपोको रकम भुक्तानी मिति अगावै सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई फिर्ता दिइने छैन । तर रिभर्स रिपो वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद-६

सोभै खरिदसम्बन्धी व्यवस्था

१६. **सोभै खरिद :** (१) वित्तीय प्रणालीमा दीर्घकालीन प्रकृतिको न्यून तरलताको स्थिति रहेको समितिलाई लागेमा संरचनात्मक खुलाबजार कारोबार अन्तर्गत आवश्यकता अनुसारको अवधिका लागि सोभै खरिद बोलकबोल मार्फत तरलता प्रवाह गर्न सकिनेछ । यस्तो कारोबार गर्दा बैंकले तोकिएको भुक्तानी अवधि बाँकी रहेका ट्रेजरी बिल्स काउण्टरपार्टीबाट खरिद गर्नेछ ।
- (२) सोभै खरिद उपकरण निष्काशन गर्दा ट्रेजरी बिल्सको मूल्यमा बोलकबोल गराई बहुमूल्य विधि प्रयोग गरिने छ ।
- (३) सोभै खरिद गरिने कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति, ट्रेजरी बिल्सको भुक्तानी अवधि लगायत विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ । र विभागले सोहीबमोजिम बैंकको वेबसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट सार्वजनिक सूचना मार्फत निष्काशनको आह्वान गर्नुपर्नेछ ।
१७. **सोभै खरिद बोलकबोल उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने :** (१) सोभै खरिद बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ६ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । अथवा, बैंकले आह्वान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (२) सोभै खरिद बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीहरूले आफ्नो स्वामित्वमा रहेका तोकिएबमोजिमको भुक्तानी अवधि बाँकी भएका ट्रेजरी बिल्सका लागि बोल गर्नुपर्नेछ ।
- (३) सोभै खरिद बोलकबोलमा एउटै काउण्टर पार्टीले आह्वान गरिएको रकमसम्म एकभन्दा बढी बोल गर्न सक्नेछन् तर एउटा ट्रेजरी बिल्सका लागि एउटा मात्र बोल गर्नुपर्नेछ ।
- (४) बोलकबोलमा भाग लिने काउण्टरपार्टीले बोलपत्र फारममा आफूले बिक्री गर्न चाहेको ट्रेजरी बिल्सको क्रमसंख्या, बाँकी भुक्तानी अवधि, बोल रकम र बोलमूल्य उल्लेख गर्नुपर्नेछ र सोभै खरिद बाँडफाँड अगावै बोलपत्रमा उल्लेखित ट्रेजरी बिल्सको सक्कलै प्रति विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । तोकिएको समय सीमाभित्र सक्कलै ट्रेजरी बिल्स संलग्न नगर्ने काउण्टरपार्टीलाई स्वीकृत रकमको २.५० प्रतिशत दरको हर्जाना सहित स्वीकृत रकम रद्द गरी आगामी ६ महिनासम्म लागि खुला बजार कारोबार तथा

व्याजदर कोरिडोर अन्तर्गत हुने कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइने छ ।

(५) सोभै खरिद बोलकबोलको न्युनतम बोल मूल्य रु. ५ करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।

१८. सोभै खरिद बोलकबोलको रकम बाँडफाँड : (१) सोभै खरिद बोलकबोलको लागि आव्हान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोलबमोजिमको वार्षिक प्रतिफल दर (Yield Rate) गणना गरी सबभन्दा बढी प्रतिफलदर (Yield Rate) बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आव्हान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

(२) समान वार्षिक प्रतिफल दर (Yield Rate) भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो दरको बोल रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis)मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

१९. सोभै खरिद बोलकबोलको रकम जम्मा : (१) स्वीकृत भएका बोलपत्रको रकम निष्काशन मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खातामा जम्मा गरिनेछ ।

(२) बैंकले सोभै खरिद बोलकबोल वापतको स्वीकृत रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई तत्काल भुक्तानी गरी सो ट्रेजरी बिल्लसको स्वामित्व आफ्नो नाममा ल्याउने छ ।

परिच्छेद-७

सोभै बिक्रीसम्बन्धी व्यवस्था

२०. सोभै बिक्री : (१) वित्तीय प्रणालीमा दीर्घकालीन प्रकृतिको अधिक तरलता भएको विषयमा समिति सन्तुष्ट भएमा आवश्यकता अनुसारको अवधिका लागि सोभै बिक्री बोलकबोल कारोबार मार्फत् तरलता प्रशोचन गर्न सकिनेछ । यस्तो कारोबार गर्दा बैंकले आफ्नो स्वामित्वमा रहेका तोकिएको भुक्तानी अवधि बाँकी रहेका ट्रेजरी बिल्लस काउण्टरपार्टीहरूलाई बिक्री गर्नेछ ।

(२) सोभै बिक्री उपकरण निष्काशन गर्दा ट्रेजरी बिल्लसको मूल्यमा बोलकबोल गराई बहुमूल्य विधिको प्रयोग गरिने छ ।

(३) सोभै बिक्री गरिने ट्रेजरी बिल्लसको क्रम संख्या, भुक्तानी मिति, कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायत विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र विभागले सोहीबमोजिम बैंकको वेवसाइट वा विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिक सूचना मार्फत् निष्काशनको आव्हान गर्नुपर्नेछ ।

२१. सोभै बिक्री उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) सोभै बिक्री बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ७ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । साथै, बैंकले आव्हान गरेको सूचनाको आधारमा

काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।

- (२) सोभै बिक्री बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले तोकिएबमोजिमका ट्रेजरी बिल्सका लागि बोल गर्नु पर्नेछ । तर एउटै काउण्टरपार्टीले आव्हान गरिएको रकमसम्म अलग अलग वा बहुमूल्यमा समेत बोल गर्न सक्नेछन् ।
- (३) सोभै बिक्री बोलकबोलको न्युनतम बोल मूल्य रु. ५ करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोल फाराममा आफूले खरिद बोलकबोल गरेको ट्रेजरी बिल्स र बोल मूल्य उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

२२. सोभै बिक्री बोलकबोलको रकम बाँडफाँड : (१) सोभै बिक्री बोलकबोलको लागि आव्हान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोलबमोजिमको मूल्य अनुसार सबभन्दा बढी मूल्य बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आव्हान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

- (२) समान मूल्य उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो मूल्यको बोल रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

२३. सोभै बिक्री बोलकबोलको रकम जम्मा : (१) स्वीकृत भएका बोलपत्रको रकम बैंकले निष्काशन मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी आफ्नो खातामा जम्मा गर्नेछ ।

- (२) उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीलाई स्वीकृत रकम रद्द गरी सोको २.५० प्रतिशतका दरले हर्जाना सहित पछिल्ला ६ महिनासम्म खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइनेछ ।
- (३) बैंकले सोभै बिक्री बोलकबोल वापतको स्वीकृत रकम प्राप्त गरेपछि सो ट्रेजरी बिल्सको स्वामित्व सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको नाममा हस्तान्तरण गरिदिने छ । यसरी स्वाभित्व हस्तान्तरण गर्दा आधिकारिक निकायमा नियमानुसार लाग्ने दस्तुर सम्बन्धित काउण्टरपार्टीले नै व्यहोर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-८

दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरणसम्बन्धी व्यवस्था

२४. दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरण : (१) वित्तीय बजारमा दीर्घकालीन प्रकृतिको अधिक तरलताको स्थिति देखिएमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार ब्याजदरलाई व्यवस्थित गर्न

समितिले आवश्यकताअनुसार कुनै पनि दिन संरचनात्मक खुला बजार कारोबार अन्तर्गत बढीमा ६ महिना अवधिको दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरण प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

- (२) दीर्घकालीन निक्षेप संकलनको अवधि, कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायतका विषय तथा शर्त समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र विभागले सोहीबमोजिमको सार्वजनिक सूचना बैंकको वेबसाईट वा अनलाईन मार्फत जारी गरी बोलकबोलका लागि आवाहन गर्नेछ ।
- (३) दीर्घकालीन निक्षेप संकलनको बोलकबोल बहुब्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।

२५. दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) दीर्घकालीन निक्षेप संकलन बोलकबोलमा मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भएबमोजिमका काउण्टरपार्टीले मात्र सहभागी हुन पाउने छन् ।

- (२) बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- १ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समय सीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
अथवा, बैंकले आवाहन गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (३) दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरणको न्युनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आवाहन गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोलपत्र फाराममा आफूले निक्षेप वापत जम्मा गर्न चाहेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- (५) दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरण सञ्चालन गर्दा धितोको रूपमा सुरक्षणपत्रको उपयोग गरिने छैन ।

२६. दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरणको बाँडफाँड : (१) दीर्घकालीन निक्षेप संकलनको रकम बाँडफाँड गर्दा काउण्टरपार्टीहरूले बोल गरेका ब्याजदर अनुसार सबभन्दा कम दर बोल गर्ने रकमलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आवाहन गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

- (२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो ब्याजदरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (३) स्वीकृत बोलपत्र अनुसारको रकम प्राप्त गरिसके पछि रकम जम्मा गर्ने काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची- २ बमोजिमको निस्सा (प्रमाण-पत्र) प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

२७. दीर्घकालीन निक्षेप संकलन उपकरणको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) स्वीकृत भएका बोलपत्र वापतको रकम बैंकले सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी जम्मा गर्नेछ ।
- (२) बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा सो उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा पर्याप्त मौज्दात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीको स्वीकृत बोल रकम रद्द गरी सोको २.५० प्रतिशतका दरले हर्जाना सहित पछिल्ला ६ महिनासम्म खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइनेछ ।
- (३) संकलित दीर्घकालीन निक्षेपको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि बैंकले निर्धारित ब्याजसहित दीर्घकालीन निक्षेप रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।
- (४) दीर्घकालीन निक्षेप संकलन गरिएको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्दात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio)मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।
- (५) संकलित दीर्घकालीन निक्षेप रकम भुक्तानी मिति अगावै सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई फिर्ता दिइने छैन । तर दीर्घकालीन निक्षेप संकलन वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-९

दीर्घकालीन रिपो बोलकबोल सम्बन्धी व्यवस्था

२८. दीर्घकालीन रिपो बोलकबोल : (१) वित्तीय प्रणालीमा दीर्घकालीन प्रकृतिको न्यून तरलताको अवस्था समितिलाई लागेमा संरचनात्मक खुला बजार कारोबार अन्तर्गत बढीमा ६ महिना अवधिको दीर्घकालीन रिपो बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रवाह गर्न सक्नेछ । यस्तो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले काउण्टरपार्टीहरूसँग रहेका योग्य सुरक्षणपत्र निश्चित अवधिका लागि खरिद गरी तरलता प्रवाह गर्नेछ ।
- (२) दीर्घकालीन रिपो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ बमोजिम बैंकले भविष्यमा निश्चित मितिमा निश्चित रकम बराबरको सुरक्षणपत्र खरिद/बिक्री गर्ने प्रतिवद्धतासहित काउण्टरपार्टीसँग माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट गर्नेछ । बैंकसँग यस्तो सम्झौता नगरेका काउण्टरपार्टी रिपो बोलकबोलमा सहभागी हुन योग्य मानिने छैनन् ।

- (३) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको कुल रकम, अवधि, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायत अन्य प्रावधान तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ, र सोहीबमोजिम विभागले रिपो बोलकबोल आव्हानको सार्वजनिक सूचना बैंकको वेबसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट जारी गर्नुपर्नेछ ।
- (४) दीर्घकालीन रिपोको बोलकबोल बहुब्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।

२९. दीर्घकालीन रिपो उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) दीर्घकालीन रिपो सुविधा उपयोग गर्ने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ३ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । अथवा, बैंकले आव्हान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।

- (२) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोल सञ्चालन गर्दा ग्राह्य सुरक्षणपत्रको प्रयोग गरिने छ । सुरक्षणपत्रको मूल्यको अधिकतम ९० प्रतिशत रकम मात्र रिपो सुविधा वापत प्राप्त हुनेछ ।
- (३) दीर्घकालीन रिपो सुविधा वापत्को सम्पूर्ण रकम ननिखनिएसम्म धितोमा रहेका सुरक्षणपत्रहरू बैंकको अभिलेखमा वा प्रचलित कानूनबमोजिम तोकिएका निकायमा बैंकका नाममा रोक्का रहने छन् ।
- (४) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलमा भाग लिने काउण्टरपार्टीले बोलकबोल फारममा कारोबार गरिने सुरक्षणपत्रको विवरण पेश गर्नुपर्नेछ, र बोल रकमको बाँडफाँड अगावै बोलपत्रमा उल्लेखित सुरक्षणपत्रको सक्कलै प्रति (ब्याज पुर्जा भएका सुरक्षणपत्र भए सोसमेत) पेश गर्नुपर्नेछ । तोकिएको समय सीमाभित्र सक्कलै सुरक्षणपत्र संलग्न नगर्ने काउण्टरपार्टीलाई माष्टर रिपर्चेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारबाही हुनेछ ।
- (५) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको न्यूनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (६) काउण्टरपार्टीले बोल फारममा आफूले बोलकबोल गरेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

३०. दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको रकम बाँडफाँड : (१) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको लागि आव्हान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोल रकमको ब्याजदर अनुसार सबभन्दा बढी ब्याजदर बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आव्हान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।

- (२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो दरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

३१. दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) बैंकले स्वीकृत दीर्घकालीन रिपो बोलपत्रको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।
- (२) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि बैंकले साँवा र निर्धारित व्याज रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खाता खर्च गरी भुक्तानी लिनेछ ।
- (३) दीर्घकालीन रिपो रकमको भुक्तानी अवधिमा सोको निर्धारित व्याजसहित साँवा रकम भुक्तानीका लागि सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा पर्याप्त रकम नभएमा माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारवाही हुनेछ ।
- (४) दीर्घकालीन रिपो बोलकबोलको स्वीकृत रकम काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा भएपछि सो कारोबारमा राखिएको सुरक्षणपत्र माथि बैंकको हक कायम हुनेछ र कारोबारको साँवा व्याज लगायत सम्पूर्ण रकम भुक्तानी हुनासाथ स्वतः ऋणीमा हक हस्तान्तरण हुनेछ ।
- (५) दीर्घकालीन रिपो कारोबार मार्फत तरलता उपभोग गर्ने काउण्टरपार्टीको सो कारोबारमा प्रयोग गरिएको सुरक्षणपत्र बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने बैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा गणना गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद-१०

दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोल सम्बन्धी व्यवस्था

३२. दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोल : (१) वित्तीय प्रणालीमा दीर्घकालीन प्रकृतिको अधिक तरलता विद्यमान भएको समितिलाई लागेमा संरचनात्मक खुला बजार कारोबार अन्तर्गत बढीमा ६ महिना अवधिको दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रशोचन गर्न सक्नेछ । यस्तो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले आफूसँग रहेका योग्य सुरक्षणपत्र निश्चित अवधिका लागि काउण्टरपार्टीहरूलाई बिक्री गरी तरलता प्रशोचन गर्नेछ ।
- (२) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो कारोबार गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ बमोजिम बैंकले भविष्यमा निश्चित मितिमा निश्चित रकम बराबरको सुरक्षणपत्र खरिद/बिक्री गर्ने प्रतिबद्धतासहित काउण्टरपार्टीसँग सम्झौता गर्नेछ । बैंकसँग माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट नगरेका काउण्टरपार्टी दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलमा सहभागी हुन योग्य मानिने छैनन् ।
- (३) दीर्घकालीन रिभर्स रिपोको कुल रकम, बोलकबोल गरिने सुरक्षणपत्र, अवधि, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायत अन्य विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र सोहीबमोजिम विभागले रिभर्स रिपो बोलकबोल आव्हानको सूचना बैंकको वेबसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

- (४) रिभर्स रिपोको बोलकबोल बहुब्याजदर प्रणालीमा गरिनेछ ।
३३. **दीर्घकालीन रिभर्स रिपो उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने :** (१) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो उपयोग गर्ने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ४ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ । अथवा, बैंकले आह्वान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत् समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (२) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोल सञ्चालन गर्दा ग्राह्य सुरक्षणपत्रको प्रयोग गरिने छ ।
- (३) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको न्युनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु.५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आह्वान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोलपत्र फाराममा आफूले बोलकबोल गरेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
३४. **दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको रकम बाँडफाँड :** (१) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको लागि आह्वान गरिएको रकम बाँडफाँड गर्दा बोल रकमको ब्याजदर अनुसार सबभन्दा कम ब्याजदर बोल गर्ने काउण्टरपार्टीलाई प्राथमिकता क्रममा राखी आह्वान गरेको रकमसम्म क्रमशः बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (२) समान ब्याजदर उल्लेख भएका बोलपत्रहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी भएमा सो ब्याजदरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (३) स्वीकृत बोलपत्र अनुसारको रकम प्राप्त गरिसके पछि रकम जम्मा गर्ने काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची-५ बमोजिमको निस्सा (प्रमाण-पत्र) प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।
३५. **दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको रकम जम्मा तथा भुक्तानी :** (१) स्वीकृत बोलपत्रको रकम निष्काशन मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी जम्मा गरिनेछ ।
- (२) बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा सो उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीलाई माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूपको कारवाही हुनेछ ।
- (३) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि साँवा र निर्धारित ब्याज रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी हिसाब मिलान गरिनेछ ।
- (४) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो बोलकबोलको स्वीकृत रकम काउण्टरपार्टीको खाताबाट खर्च भएपछि सो कारोबारमा राखिएको सुरक्षणपत्र माथि सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको हक

कायम हुनेछ र कारोबारको साँवा ब्याज रकम भुक्तानी हुनासाथ स्वतः बैंकमा हक हस्तान्तरण हुनेछ ।

- (५) दीर्घकालीन रिभर्स रिपो रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।
- (६) दीर्घकालीन रिभर्स रिपोको रकम भुक्तानी मिति अगावै सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई फिर्ता दिइने छैन । तर रिभर्स रिपो वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद-११

नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रसम्बन्धी व्यवस्था

३६. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र : (१) वित्तीय बजारमा दीर्घकालीन प्रकृतिको अधिक तरलताको स्थिति देखिएमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार ब्याजदरलाई व्यवस्थित गर्न समितिले संरचनात्मक खुलाबजार कारोबार अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैंक सञ्चालक समितिको स्वीकृतिमा आवश्यकताअनुसार बढीमा १ वर्ष अवधिको नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गरी तरलता प्रशोचन गर्न सक्नेछ ।
- (२) मौद्रिक नीतिले निर्धारण गरेका काउण्टरपार्टीहरूका बीचमा ब्याजदरमा बोलकबोल गराई एकल ब्याजदरमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गरिने छ ।
  - (३) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गरिने अवधि, कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति, भुक्तानी मिति, ब्याज भुक्तानी प्रक्रिया लगायतका विषय तथा शर्तहरू समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र सोहीबमोजिम विभागले नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र निष्काशन आह्वानको सूचना बैंकको वेवसाईट वा अनलाईन मार्फत सार्वजनिक जानकारीका लागि जारी गर्नेछ ।
३७. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र खरिद गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र खरिद बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- ८ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समय सीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- साथै, बैंकले आह्वान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत् समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (२) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको न्यूनतम बोल मूल्य रु. ५ करोड र रु. ५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आह्वान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।

(३) काउण्टरपार्टीले बोल फाराममा आफूले नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र खरिद वापत जम्मा गर्न चाहेको रकम र ब्याजदर (दशमलव पछिको हकमा ४ अंकसम्म) उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

३८. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको बाँडफाँड : (१) आव्हान गरिएको ऋणपत्रको बाँडफाँड गर्दा बोलकबोलको ब्याजदरलाई सानोदेखि ठूलो क्रममा राखी आव्हान रकमसम्म वा समितिले निर्धारण गरेको बाँडफाँड रकमसम्मको विन्दुमा कायम हुने ब्याजदरलाई एकल ब्याजदर कायम गरी सोही एकल ब्याजदरमा सो दर र सो दरभन्दा कम बोलवालालाई नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बिक्री गरिने छ । समान ब्याजदर बोल गर्ने बोलवालाहरूको रकम समावेश गर्दा कुल निष्काशित रकमभन्दा बढी हुने भएमा सो ब्याजदरको रकमलाई समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

(२) स्वीकृत बोलपत्रअनुसार ऋणपत्र खरिद गर्ने काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची- ९ बमोजिमको प्रमाण-पत्र प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

३९. नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको स्वीकृत बोल रकम निष्काशन मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खाता खर्च गरी जम्मा गरिने छ ।

(२) ऋणपत्र निष्काशन मितिमा काउण्टरपार्टीको खातामा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीको स्वीकृत बोल रकम रद्द गरी सोको २.५० प्रतिशत दरको हर्जाना सहित पछिल्ला ६ महिनासम्म खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइनेछ ।

(३) ऋणपत्र निष्काशनको शर्तबमोजिमको अवधिमा निर्धारित ब्याज रकम तथा परिपक्व अवधिमा साँवा रकम बैंकले सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।

(४) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र खरिद गरिएको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।

(५) ऋणपत्रको परिपक्व मिति अगावै सो वापतको रकम फिर्ता दिइने छैन । तर सो वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने छ ।

परिच्छेद-१२

ब्याजदर कोरिडोरसम्बन्धी व्यवस्था

४०. ब्याजदर कोरिडोरसम्बन्धी व्यवस्था : (१) मौद्रिक नीतिका उद्देश्य तथा वित्तीय बजारको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचनाले इंगित गर्ने तरलताको अवस्थाको आधारमा प्रचलित मौद्रिक नीतिले तोकेको ब्याजदर कोरिडोर कायम गर्न आवश्यकता अनुसार तरलता प्रवाह तथा प्रशोचन गरिनेछ ।
- (२) माथिल्लो सीमाको रूपमा स्थायी तरलता सुविधाको दरलाई लिइएको छ ।
  - (३) ओभरनाइट रिपो दर नीतिगत दरको रूपमा लिइएको छ ।
  - (४) तल्लो सीमाको रूपमा १ हप्ता अवधिको निक्षेप संकलनको लागि तोकिएको ब्याजदरलाई लिइएको छ ।
  - (५) ब्याजदर कोरिडोरका उपकरणको ब्याजदर प्रचलित मौद्रिक नीतिले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१३

तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरणसम्बन्धी व्यवस्था

४१. तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण : (१) वित्तीय बजारमा अधिक तरलताको स्थिति देखिएमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार ब्याजदरलाई प्रचलित मौद्रिक नीतिले तोकेको ब्याजदर कोरिडोरको सीमाभित्र व्यवस्थित गर्न समितिले आवश्यकताअनुसार कुनै पनि दिन १ हप्ता अवधिको तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण प्रयोग गर्न सक्नेछ ।
- (२) तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण ब्याजदर कोरिडोरको तल्लो सीमाको रूपमा प्रयोग गरिने छ र प्रचलित मौद्रिक नीतिले तोकेको ब्याजदरमा कारोबार गरिने छ ।
  - (३) ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतको तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन १ हप्ता अवधिको हुनेछ ।
  - (४) निक्षेप संकलन गरिने अवधि, कुल रकम, बोलकबोल मिति, निष्काशन मिति लगायतका विषय तथा शर्त समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ र विभागले सोहीबमोजिमको सार्वजनिक सूचना बैंकको वेबसाईट वा अनलाईन मार्फत जारी गरी बोलकबोलका लागि आह्वान गर्नेछ ।
  - (५) तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण कुल निष्काशित रकममा बोलकबोल गराइनेछ ।
४२. तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण उपयोग गर्न बोलकबोलमा भाग लिनुपर्ने : (१) तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन बोलकबोलमा मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भएबमोजिमका काउण्टरपार्टीले मात्र सहभागी हुन पाउने छन् ।

- (२) निक्षेप संकलन बोलकबोलमा सहभागी हुने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- १ बमोजिमको बोलपत्र तोकिएको समयसीमाभित्र विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
अथवा, बैंकले आव्हान गरेको सूचनाको आधारमा काउण्टरपार्टीले तोकिएको प्रक्रियाअनुसार प्रचलनमा रहेको विद्युतीय माध्यम (Online) मार्फत समेत बोलकबोल गर्न सक्नेछन् ।
- (३) निक्षेप संकलन उपकरणको न्यूनतम बोल मूल्य रु. १० करोड र रु.५ करोडले भाग गर्दा निःशेष भाग जाने अंकमा अधिकतम आव्हान गरिएको रकमसम्म बोल गर्न सकिनेछ ।
- (४) काउण्टरपार्टीले बोल फाराममा आफूले तोकिएको ब्याजदरमा निक्षेपवापत जम्मा गर्न चाहेको रकम उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- (५) तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरण कारोबार गर्दा धितोको रूपमा सुरक्षणपत्रको उपयोग गरिने छैन ।

४३. तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरणको बाँडफाँड : (१) तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलनको रकम बाँडफाँड गर्दा कुल निष्काशित रकमको सीमाभित्र बोल परेमा बोल अनुसारको रकम तथा सोभन्दा बढी रकमको बोल परेमा समानुपातिक रूप (Pro-rata Basis) मा बाँडफाँड गरिनेछ ।

- (२) स्वीकृत बोलपत्र अनुसारको रकम जम्मा गर्ने काउण्टरपार्टीलाई विभागले अनुसूची- २ बमोजिमको निस्सा (प्रमाण-पत्र) प्रदान गर्नेछ । परिपक्व मितिमा सो वापतको साँवा ब्याज भुक्तानी भएपछि यो प्रमाणपत्र स्वतः रद्द हुनेछ ।

४४. तोकिएको ब्याजदरको निक्षेप संकलन उपकरणको रकम जम्मा तथा भुक्तानी : (१) स्वीकृत भएका बोलपत्र वापतको रकम बैंकले सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी जम्मा गर्नेछ ।

- (२) बोलपत्र स्वीकृत भएका काउण्टरपार्टीको खातामा सो उपकरण निष्काशन गरिने दिनमा पर्याप्त मौज्जात नभएमा त्यस्ता काउण्टरपार्टीको स्वीकृत बोल रकम रद्द गरी सोको २.५० प्रतिशतका दरले हर्जाना सहित पछिल्ला ६ महिनासम्म खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका कुनै पनि बोलकबोलमा सहभागी हुन बन्देज लगाइनेछ ।
- (३) संकलित निक्षेपको भुक्तानी अवधि समाप्त भए पछि बैंकले निर्धारित ब्याजसहित निक्षेप रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।
- (४) निक्षेप संकलन गरिएको रकम सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको लगानी Portfolio हुने भएकोले सो रकमलाई अनिवार्य नगद मौज्जात (CRR) मा गणना गर्न पाइने छैन । तर, यस बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा उक्त रकम गणना गर्न सकिनेछ ।
- (५) संकलित निक्षेप रकम भुक्तानी मिति अगावै सम्बन्धित काउण्टरपार्टीलाई फिर्ता दिइने छैन । तर निक्षेप संकलन वापत प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र भुक्तानी मिति अगावै

निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद - १४

ओभरनाईट रिपोसम्बन्धी व्यवस्था

४५. ओभरनाईट रिपो : (१) ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गत तरलता प्रवाह (Inject) गर्नका लागि ओभरनाईट रिपो उपकरण जारी गरिने छ । मौद्रिक नीति अनुसार ब्याजदर कोरिडोरको नीतिगत दरको रूपमा ओभरनाईट रिपो दरलाई लिइएको छ ।
- (२) काउण्टरपार्टीले अघिल्लो दिनको आफ्नो स्वदेशी निक्षेप दायित्वको बढीमा ०.२५ प्रतिशतसम्म हप्तामा एकपटक ओभरनाईट रिपो सुविधा प्रचलित मौद्रिक नीतिले तोकेको ब्याजदरमा उपयोग गर्न पाउने छ ।
- (३) यो सुविधाका लागि निवेदन दिनुभन्दा अघिल्लो दिन वा सो दिन विदा भएमा सोभन्दा अघिल्लो कार्यालय खुलेको दिनको उपलब्ध अन्तर बैंक ब्याजदर (वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूको भारित औसत अन्तर बैंकदर) नीतिगत दरको रूपमा रहेको रिपोदरभन्दा माथि रहेको हुनु पर्नेछ ।
- (४) ओभरनाईट रिपो सुविधा प्रदान गर्दा ग्राह्य सुरक्षणपत्र धितो राखिने छ, र बोलकबोल प्रक्रिया अपनाइने छैन ।
४६. ओभरनाईट रिपो सुविधा लिन सुरक्षणपत्र धितो सहित विभागमा निवेदन दिनुपर्ने: (१) यो सुविधा उपयोग गर्न यस बैंकसँग माष्टर रिपर्चेज एग्रीमेण्ट गरेका तोकिएबमोजिमका संस्थाले अनुसूची- १० मा उपलब्ध ढाँचामा विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) निवेदनमा सम्बन्धित संस्थाका कम्तीमा २ जना आधिकारिक व्यक्तिको दस्तखत र संस्थाको छाप लागेको हुनुपर्नेछ ।
- (३) ओभरनाईट रिपो माग गर्नको लागि तोकिएको निवेदन, धितोको विवरण एवम् धितो राखिने ग्राह्य सुरक्षणपत्रहरूको सक्कलै प्रति (ब्याज पुर्जा भएका सुरक्षणपत्रको हकमा सो समेत) कार्यालय समय सकिनुभन्दा कम्तीमा १ घण्टाअगावै यस विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (४) उपत्यका बाहिरका संस्थाले धितो राख्नुपर्ने सुरक्षणपत्रहरूको सक्कलै प्रति सहित नजिकको यस बैंकको कार्यालयमा तोकिएको समय सीमाभित्र विभागमा आइपुग्ने गरी निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) ओभरनाईट रिपो सुविधावापत् लिएको रकम ननिखनिएसम्म धितोमा रहेका सुरक्षणपत्रहरू बैंकको अभिलेखमा वा प्रचलित कानूनबमोजिम तोकिएका निकायमा रोक्का रहने छन् ।

४७. ओभरनाईट रिपो सुविधाको रकम जम्मा र फिर्ता : (१) रीतपूर्वकको निवेदन प्राप्त भएपश्चात् आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सम्बन्धित संस्थाको यस बैंकमा रहेको खातामा स्वीकृत रकम जम्मा गरिनेछ ।
- (२) उपत्यका बाहिरका संस्थाहरूले धितो राख्नुपर्ने तोकिएबमोजिमका सुरक्षणपत्रको सक्कलै प्रति नजिकको यस बैंकको कार्यालयमा पेश गरेको व्यहोरा तोकिएको समयभित्र प्रमाणित भएपश्चात् मात्र निवेदन स्वीकृत गरी सुविधा रकम जम्मा गरिनेछ ।
  - (३) धितोको रूपमा राखिने ग्राह्य सुरक्षणपत्रहरूको अधिकतम ९० प्रतिशतले हुने रकम सुविधाको रूपमा उपयोग गर्न सकिने छ ।
  - (४) ओभरनाईट रिपो लिएको रकमको साँवा र सोको ब्याज रकम बैंकले फिर्ता भुक्तानी प्राप्त गरेपश्चात् धितोको रूपमा रहेका सुरक्षणपत्र फिर्ता गरिनेछ ।
  - (५) ओभरनाईट रिपो सुविधा बापत प्रदान गरिएको साँवा तथा ब्याज रकम सम्बन्धित संस्थाको यस बैंकमा रहेको खाता खर्च गरी बैंकले फिर्ता लिनेछ ।
  - (६) निखन्ने दिनमा सुविधा बापत लिएको साँवा-ब्याज रकम बैंकलाई फिर्ता भुक्तानी गर्नको लागि उक्त संस्थाको यस बैंकमा रहेको खातामा पर्याप्त मौज्दात कायम हुनु पर्नेछ ।
  - (७) यस उपकरणको भुक्तानी मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा पर्याप्त मौज्दात नभएमा माष्टर रिपचेज एग्रीमेण्टमा भएको व्यवस्था अनुरूप हुनेछ ।
  - (८) ओभरनाईट रिपो कारोबार मार्फत तरलता उपभोग गर्ने काउण्टरपार्टीको सो कारोबारमा प्रयोग गरिएको सुरक्षणपत्र बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा गणना गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद-१५

स्थायी तरलता सुविधासम्बन्धी व्यवस्था

४८. स्थायी तरलता सुविधा : (१) अल्पकालीन सम्झौतीत दायित्व भुक्तानी लगायत बैकिङ्ग प्रणालीमा तत्काल आईपर्ने तरलता समस्याको समाधानको उपायको रूपमा स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न सकिने छ ।
- (२) यो सुविधा सुरक्षणपत्र धितो कारोबारसम्बन्धी सम्झौता गरेका तोकिएबमोजिमका संस्थाले मात्र उपयोग गर्न पाउने छन् ।

- (३) यो सुविधा उपयोग गर्दा तोकिएबमोजिमका ग्राह्य सुरक्षणपत्र धितो राख्नु पर्नेछ र धितो सुरक्षणपत्रको ९० प्रतिशतले हुने रकम सुविधा वापत प्रदान गरिने छ ।
- (४) सुविधा वापत् प्रचलित मौद्रिक नीतिमा तोकिएबमोजिमको दरमा बैंकलाई ब्याज तिर्नुपर्नेछ ।

४९. स्थायी तरलता सुविधा लिन धितो सुरक्षण सहित निवेदन दिनुपर्ने : (१) यो सुविधा लिन चाहने तोकिएबमोजिमका संस्थाले अनुसूची- ११ बमोजिमको निवेदन र अनुसूची- १२ बमोजिमको धितो राखिने सुरक्षणपत्रको विवरण कार्यालय समय सकिनुभन्दा १ घण्टा अगावै विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

- (२) निवेदनमा सुविधा लिनुपर्नाको कारण (प्रयोजन/उद्देश्य) स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ । एउटा प्रयोजन खुलाई लिइएको सुविधा अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्न पाइने छैन र आवश्यक देखिएमा थप विवरण माग्न वा स्थलगत अनुगमन समेत गर्न सकिनेछ ।
- (३) यो सुविधा लिनको लागि पेश गरिने निवेदनमा सम्बन्धित संस्थाका कम्तिमा २ जना आधिकारिक व्यक्तिको दस्तखत र संस्थाको छाप लागेको हुनुपर्नेछ ।
- (४) निवेदनको साथमा धितो राखिने सुरक्षणपत्रहरूको सक्कल प्रति (ब्याज पुर्जा भएका सुरक्षणपत्रको हकमा सोसमेत) विभागमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) उपत्यका बाहिरका संस्थाले धितो राख्नुपर्ने सुरक्षणपत्रहरूको सक्कलै प्रति सहित नजिकको बैंकको कार्यालयमा तोकिएको समयभित्र विभागमा प्राप्त हुनेगरी निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (६) स्थायी तरलता सुविधाको अधिकतम भुक्तानी समयावधि हाल ७ कार्यदिन रहेको छ । यो सुविधाको अधिकतम अवधि बैंकले प्रचलित मौद्रिक नीतिमा तोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (७) स्थायी तरलता सुविधावापत्को सम्पूर्ण रकम ननिखनिएसम्म धितोमा रहेका सुरक्षणपत्रहरू बैंकको अभिलेखमा वा प्रचलित कानूनबमोजिम तोकिएका निकायमा रोक्का रहने छन् ।

५०. धितोमा रहेका सुरक्षणपत्र फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था: (१) स्थायी तरलता सुविधाको अवधि पुरा भएपछि सुविधा वापत् लिएको साँबा र सोको ब्याज रकम बैंकले फिर्ता भुक्तानी प्राप्त गरे पश्चात् धितोको रूपमा रहेका सुरक्षणपत्रको रोक्का फुकुवा गरिनेछ ।

- (२) स्थायी तरलता सुविधा लिएको संस्थाको अनुरोध पत्रको आधारमा रोक्का फुकुवा भएका सुरक्षणपत्र फिर्ता गरिनेछ ।

५१. धितोमा रहेका सुरक्षणपत्रबाट पुनः यो सुविधा लिने सम्बन्धी व्यवस्था: (१) यो सुविधा लिएका संस्थाले विभाग समक्ष धितो राखेका सुरक्षणपत्र पुनः धितो राखी यो सुविधा लिन चाहेमा यस अघि लिएको सुविधा परिपक्व भई सो वापत्को पुरै साँबा-ब्याज रकम चुक्ता गरी धितो फुकुवा भएपछि मात्र पुनः सोही सुरक्षणपत्र धितो राखी यो सुविधा लिन पाउनेछन् । तर सुरक्षण स्वरूप राखेको धितोले खामेसम्म सोही सुरक्षणपत्रको धितोमा पुनः यस्तो सुविधा लिन भने बाधा पर्ने छैन ।

- (२) माथि बुँदा नं. (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पहिले लिएको सुविधा रकम पूर्ण रूपमा राफसाफ नभएसम्म सोही सुरक्षणपत्रको धितोमा नयाँ सुविधा प्रदान गरिने छैन ।

५२. रकम उपलब्ध गराउने सम्बन्धी व्यवस्था: (१) स्थायी तरलता सुविधा उपभोग गर्नका लागि रीतपूर्वकको निवेदन पेश भए पश्चात् आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सोही दिन सम्बन्धित संस्थाको यस बैंकमा रहेको खातामा स्वीकृत रकम जम्मा गरिनेछ ।

- (२) उपत्यका बाहिरका संस्थाहरूले सुविधा वापत धितो राख्नुपर्ने तोकिएबमोजिमका सुरक्षणपत्रको सक्कल प्रति नजिकको बैंकको कार्यालयमा पेश गरेको व्यहोरा तोकिएको समयभित्र प्रमाणित भए पश्चात् मात्र निवेदन स्वीकृत गरी रकम जम्मा गरिनेछ ।
- (३) स्थायी तरलता सुविधा मार्फत तरलता उपभोग गर्ने काउण्टरपार्टीको सो कारोबारमा प्रयोग गरिएको सुरक्षणपत्र बैंकको निर्देशनबमोजिम कायम राख्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपात (SLR) तथा तरलता अनुपात (Liquidity Ratio) मा गणना गर्न पाइने छैन ।

५३. सुविधा निखन्ने सम्बन्धी व्यवस्था: (१) उपयोग भएको स्थायी तरलता सुविधाको अवधि पूरा भएपछि निखन्ने दिनमा सुविधा वापत् प्रदान गरिएको साँवा रकम र तोकिएबमोजिमको दरले हुन आउने ब्याज रकम सम्बन्धित संस्थाको यस बैंकमा रहेको खातामा खर्च गरी बैंकले फिर्ता लिनेछ ।

- (२) सुविधा निखन्ने दिनमा सुविधा वापत् लिएको साँवा-ब्याज रकम बैंकलाई फिर्ता भुक्तानी गर्नको लागि उक्त संस्थाको यस बैंकमा रहेको खातामा पर्याप्त मौज्जात कायम हुनु पर्नेछ ।
- (३) यस उपकरणको भुक्तानी मितिमा सम्बन्धित काउण्टरपार्टीको खातामा पर्याप्त मौज्जात नभएमा सुरक्षणपत्र धितो कारोबार सम्बन्धी सम्झौतामा भएको व्यवस्था अनुरूप हुनेछ ।
- (४) खातामा पर्याप्त मौज्जात नभई सुविधा निखन्ने नसकिने अवस्था आईपरेमा थप ५ दिनसम्मका लागि बैंकले सुविधावापत् लिने ब्याजदरमा त्यतिनै दरमा हर्जाना थप गरी असुल गर्नेछ ।
- (५) यो सुविधा निखन्ने दिन सार्वजनिक विदा परेमा त्यसपछिको कार्यालय खुलेको दिनमा निखन्नु पर्नेछ । यसो गर्दा निखन्ने दिनभन्दा अघिल्लो दिनसम्मको तोकिएको दरले हुन आउने ब्याज रकम समेत असुल गरिनेछ ।

५४. धितो सकार सम्बन्धी व्यवस्था: (१) सुविधावापत् लिएको साँवा तथा सोको ब्याज रकम निखन्ने नसकी हर्जाना लगाइएको ५ दिनसम्म पनि सो वापतको साँवा, ब्याज तथा हर्जाना ब्याज समेत असुल हुन नसकेमा धितो वापत् विभागमा रहेका सुरक्षणपत्र समितिको निर्णयानुसार बैंकले सकार गर्नेछ ।

- (२) सुविधा उपयोग गरेका संस्थाले सुविधावापत् धितो रहेका सुरक्षणपत्र सकार गरी साँवा-ब्याज रकम असुल गर्नुहुन भनी विभागलाई लिखित अनुरोध गरेमा वा धितोमा

रहेका सुरक्षणपत्रको मूल्यभन्दा साँवा, ब्याज तथा हर्जाना रकम बढी हुन जाने अवस्था देखिएमा जुनसुकै वखत धितोमा रहेका सुरक्षणपत्र बैंकले सकार गर्नेछ ।

- (३) सुरक्षणको रूपमा धितो रहेका सुरक्षणपत्र बैंकले सकार गर्दा सुविधावापत् प्रदान गरिएको साँवा-ब्याज, हर्जाना तथा धितोको स्वामित्व हस्तान्तरणमा लाग्ने नियमानुसारको दस्तुर रकम समेत असुलउपर गरी बाँकी रहेको रकम सम्बन्धित संस्थाको यस बैंकस्थित खातामा जम्मा गरी दिनेछ ।
- (४) सुरक्षणको रूपमा धितो रहेका सुरक्षणपत्र बैंकले सकार गर्ने सम्बन्धमा समितिको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१६

उपकरण निष्काशनसम्बन्धी थप व्यवस्था

५५. बोलकबोल बाँडफाँडसम्बन्धी थप व्यवस्था : (१) खुला बजार कारोबारका बोलकबोल बाँडफाँडको परिणाम बैंकको वेबसाइट वा अनलाइनमार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।

- (२) समितिले प्रतिस्पर्धी बोलकबोलको अभावमा मौद्रिक नीतिको उद्देश्य अनुरूप तरलता व्यवस्थापन नहुने स्पष्ट संकेत पाएमा कुनै पनि उपकरण बोलकबोलको न्यूनतम/अधिकतम कटअफ (Cut-off) मूल्य/ब्याजदर/वार्षिक प्रतिफल दर (Yield Rate) समेत तोक्न सक्नेछ र सोभन्दा कम/बढी मूल्य/ब्याजदर/वार्षिक प्रतिफल दर (Yield Rate) को बोल रकम स्वीकार गर्ने वा नगर्ने अधिकार समितिसँग सुरक्षित रहनेछ ।
- (३) आव्हान गरिएको बोल रकम मध्ये सम्पूर्ण वा आंशिक बोल स्वीकार वा अस्वीकार गर्ने अधिकार समितिलाई रहनेछ ।

५६. उपकरण प्रयोगको सीमा र उपयोग : (१) बैंकले खुला बजार कारोबारका उपकरणहरू तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतको निक्षेप संकलन उपकरण प्रयोग गर्दा जुनसुकै कारोबार तथा अवधिका उपकरण भए तापनि प्रत्येक उपकरणको लागि समग्र काउण्टरपार्टीका कुल स्वदेशी निक्षेप दायित्वको बढीमा २ प्रतिशतको सीमाभित्र रही गर्नुपर्नेछ ।

- (२) खुला बजार तथा ब्याजदर कोरिडोर कारोबारबाट संकलित रकम बैंकले अन्य प्रयोजनमा उपयोग गर्न पाउने छैन ।

५७. ग्राह्य सुरक्षणपत्र : (१) खुला बजार कारोबार तथा ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतका उपकरणका लागि नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७८ को विनियम २६ बमोजिमका सुरक्षणपत्रहरू मात्र ग्राह्य हुनेछन् ।

- (२) माथि बुँदा नं. (१) अनुसारका सुरक्षणपत्रको भुक्तानी अवधि धितोको रूपमा प्रयोग गरिने उपकरणको भुक्तानी अवधिभन्दा पछाडि हुनु पर्नेछ ।

५८. अन्य व्यवस्था : (१) यस कार्यविधिसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तथा शर्तहरू बैंकले समय-समयमा तोकेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१७

विविध

५९. व्याख्या गर्ने अधिकार : (१) यस कार्यविधिमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा समितिले व्याख्या वा निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।

६०. खारेजी र बचाउ: (१) निक्षेप संकलन उपकरणसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७; ब्याजदर कोरिडोरसम्बन्धी कार्यविधि, २०७६ र स्थायी तरलता सुविधासम्बन्धी कार्यविधि, २०७३ खारेज गरिएको छ ।

(२) बुँदा १ बमोजिम खारेज गरिएका कार्यविधिहरू बमोजिम भए गरेका सम्पूर्ण कार्यहरू यसै कार्यविधि अनुसार भए गरेको मानिनेछ ।

***

अनुसूची - १
नेपाल राष्ट्र बैंक
निक्षेप संकलन बोलकबोल
बोलपत्र फाराम

निक्षेप संकलन गरिने मिति: ..... भुक्तानी मिति: ..... दिन: .....

निक्षेप संकलनका लागि आव्हान गरिएको कूल रकम: .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,

मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,

कोड नं. ....

काठमाडौं ।

त्यस विभागले मिति ... .. मा निक्षेप संकलन गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा निम्नानुसारको ब्याजदरको आधारमा निक्षेप (Deposit) स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	बोल रकम	ब्याजदर*						अक्षरमा
		अंकमा						
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
जम्मा बोल रकम अंकमा:								
अक्षरमा:								

*ब्याजदर कोरिडोर अन्तर्गतको निक्षेप संकलन उपकरणको बोलपत्रमा प्रचलित मौद्रिक नीतिमा तोकिएबमोजिमको ब्याजदर उल्लेख गर्ने ।

उपरोक्त ब्याजदर/निक्षेप संकलन रकमको आधारमा निक्षेप संकलनको बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, ...कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....बाट हिसाब मिलान गर्नुहुन अनुरोध छ । निक्षेप संकलन फछ्यौट हुने दिनमा निक्षेप रकम र सोको ब्याज वापतको रकम सोही खातामा जम्मा गरी दिनुहुन पनि अनुरोध छ । साथै, बोलपत्र स्वीकृत भए पछि उपरोक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेमा स्वीकृत बोल रकमको २.५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना वापतको रकम सोही खाताबाट कट्टा गरी असुल उपर गर्नुहुन समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत: (१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

अनुसूची - २

नेपाल राष्ट्र बैंक मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग

पत्रसंख्या: मौ.व्य ..... / ... /...

श्री .....

केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं
फोन: ०१-४४१९८०५, Ext No: ८३६
फ्याक्स: ०१-४४१२३०६
Email: omo@nrb.org.np
Website: www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स: १०५५
मिति: २०.../.../...

सि.नं. ....

विषय: निक्षेप संकलनको Advice ।

महाशय,

यस बैंकको पहलमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको मिति २०..../.../... को निर्णयबमोजिम आह्वान गरिएको रु. .... करोडको निक्षेप संकलन बोलकबोल अनुसार त्यस बैंकको तपसील अनुसारको निक्षेप स्वीकार गरिएको छ ।

तपसिल

१. अवधि : ... ..
२. निक्षेप संकलन मिति : २०..../.../...
३. भुक्तानी मिति : २०..../.../...
४. साँवा रकम : रु. .... करोड
५. ब्याज रकम : रु. ....
६. शर्त तथा सुविधा : (क) यो Advice भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने छ ।
७. (ख) भुक्तानी मितिका दिन त्यस बैंकको खातामा उपरोक्तानुसारको साँवा तथा ब्याज रकम जम्मा भए पछि यो Advice स्वतः रद्द हुनेछ ।

भवदीय,

कार्यकारी निर्देशक

अनुसूची - ३
नेपाल राष्ट्र बैंक
रिपो बोलकबोल बोलपत्र फाराम

रिपो बोलकबोल गरिने मिति: .....निष्काशन मिति..... भुक्तानी मिति: .....
जम्मा दिन: ..... रिपो बोलकबोलका लागि आव्हान गरिएको कूल रकम: .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,
काठमाडौं ।

कोड नं. ....

त्यस विभागले मिति ..... मा रिपो बोकबोल गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा निम्नानुसारको ब्याजदरको आधारमा रिपो बोल रकम स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	बोल रकम	ब्याजदर					
		अंकमा			अक्षरमा		
जम्मा बोल रकम अंकमा:							
अक्षरमा:							

रिपो बोलकबोलका लागि प्रयोग गरिने सुरक्षणपत्रहरू

सि.नं.	सुरक्षणपत्रको विवरण	सिरिज नं.	भुक्तानी मिति	सुरक्षणपत्रको अंकित मूल्य (रु. करोडमा)
	जम्मा			

उपरोक्तानुसारको सुरक्षणपत्र यो रिपो सुविधाको भुक्तानी मिति अगावै परिपक्व नहुने स्वघोषणा गर्दै रिपो बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम यस बैंकको .....कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....मा जम्मा गरिदिन अनुरोध छ । रिपो भुक्तानी हुने दिनमा रिपो रकम र सोको ब्याज वापतको रकम सोही खाताबाट खर्च गरी हिसाब मिलान गर्नुहुन पनि अनुरोध छ । साथै, भुक्तानी मितिमा उपरोक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेमा माष्टर रिपर्चेज एग्रीमेण्ट तथा प्रचलित मौद्रिक तथा तरलता व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधिबमोजिमको हर्जाना, धितो सकार तथा अन्य कारबाही गरेमा समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत: (१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

अनुसूची - ४

**नेपाल राष्ट्र बैंक
रिभर्स रिपो बोलकबोल बोलपत्र फाराम**

रिभर्स रिपो बोलकबोल गरिने मिति:..... निष्काशन मिति.....भुक्तानी मिति: .....
जम्मा दिन: ..... रिभर्स रिपो बोलकबोलका लागि आव्हान गरिएको कूल रकम: .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,

मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,

कोड नं. ....

काठमाडौं ।

त्यस विभागले मिति ..... मा रिभर्स रिपो बोलकबोल गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा निम्नानुसारको ब्याजदरको आधारमा रिभर्स रिपो रकम स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	बोल रकम	ब्याजदर						
		अंकमा				अक्षरमा		
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
जम्मा बोल रकम अंकमा:								
अक्षरमा:								

उपरोक्त ब्याजदरको आधारमा रिभर्स रिपो बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, ...कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....बाट हिसाब मिलान गर्नुहुन अनुरोध छ । रिभर्स रिपो भुक्तानी हुने दिनमा रिभर्स रिपो रकम र सोको ब्याज वापतको रकम सोही खातामा जम्मा गरी दिनुहुन पनि अनुरोध छ । साथै, बोलपत्र स्वीकृत भए पछि आवश्यकतानुसार उपरोक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेमा स्वीकृत बोल रकमको २.५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना वापतको रकम सोही खाताबाट कट्टा गरी असुल उपर गर्नुहुन समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत:

(१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

अनुसूची - ५

नेपाल राष्ट्र बैंक मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग

केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं
फोन: ०१-४४१९८०५, Ext No: ८३६
फ्याक्स: ०१-४४१२३०६
Email: omo@nrb.org.np
Website: www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स: १०५५

पत्रसंख्या: मौव्य ..... / ... / ...

मिति: २०.../.../...

श्री .....

सि.नं. ....

विषय: रिभर्स रिपो रकमको Advice ।

महाशय,

यस बैंकको पहलमा खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिको मिति २०..../.../... को निर्णयबमोजिम आव्हान गरिएको रु. .... करोडको रिभर्स रिपो बोलकबोल अनुसार त्यस बैंकको तपसील अनुसारको रिभर्स रिपो स्वीकार गरिएको छ ।

तपसिल

१. अवधि : ... ..
२. रिभर्स रिपो निष्काशन मिति : २०..../.../...
३. भुक्तानी मिति : २०..../.../...
४. साँवा रकम : रु. .... करोड
५. ब्याज रकम : रु. ....
६. शर्त तथा सुविधा : (क) यो Advice भुक्तानी मिति अगावै निखन्ने गरी यस बैंक बाहेक अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थामा धितोको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने छ ।
७. (ख) भुक्तानी मितिका दिन त्यस बैंकको खातामा उपरोक्तानुसारको साँवा तथा ब्याज रकम जम्मा भए पछि यो Advice स्वतः रद्द हुनेछ ।

भवदीय,

कार्यकारी निर्देशक

अनुसूची - ६

**नेपाल राष्ट्र बैंक
सोभै खरिद बोलकबोल बोलपत्र फाराम**

सोभै खरिद बोलकबोल गरिने मिति:..... निष्काशन मिति.....
सोभै खरिद बोलकबोलका लागि आव्हान गरिएको कूल रकम: .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,

मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,

कोड नं. ....

काठमाडौं ।

त्यस विभागले मिति ..... मा सोभै खरिद बोलकबोल गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा हाम्रो स्वामित्वमा रहेका तपसीलबमोजिमका ट्रेजरी बिल्स निम्नानुसारको बोलमूल्यको आधारमा सोभै खरिद स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	ट्रेजरी बिल्स सि.नं.	बाँकी भुक्तानी अवधि (दिन)	बोल रकम	बोल मूल्य							
				अंकमा				अक्षरमा			

उपरोक्त बोलमूल्यको आधारमा सोभै खरिद बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम तहाँको ..... कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....मा जम्मा गरिदिनु अनुरोध छ । साथै, सो वापतको सुरक्षणपत्र तहाँ/आधिकारिक निकाय मार्फत नामसारी गरी लिनुहुन समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत: (१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

अनुसूची - ७

नेपाल राष्ट्र बैंक

सोभै बिक्री बोलकबोल बोलपत्र फाराम

सोभै बिक्री बोलकबोल गरिने मिति:..... निष्काशन मिति.....
सोभै बिक्री बोलकबोलका लागि आव्हान गरिएको कूल रकम: .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,

मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,
काठमाडौं ।

कोड नं. ....

त्यस विभागले मिति ..... मा सोभै बिक्री बोलकबोल गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा तपसीलका ट्रेजरी बिल्स निम्नानुसारको ब्याजदरको आधारमा सोभै बिक्री स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	ट्रेजरी बिल्स नं.	बाँकी भुक्तानी अवधि (दिन)	बोल रकम	बोल मूल्य						
				अंकमा			अक्षरमा			

उपरोक्त मूल्यको आधारमा सोभै बिक्री बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम तहाँको ..... कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....बाट हिसाब मिलान गर्नुहुन अनुरोध छ । निष्काशन मितिमा उपरोक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेमा स्वीकृत बोल रकमको २.५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना वापतको रकम सोही खाताबाट कट्टा गरी असुल उपर गर्नुहुन समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

साथै, सो सुरक्षणपत्र तहाँ/आधिकारिक निकाय मार्फत यस संस्थाको नाममा नामसारीका लागि आवश्यक निर्णय/सहजीकरण गरीदिनु हुन समेत अनुरोध छ ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत: (१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

अनुसूची - ८

नेपाल राष्ट्र बैंक

नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बोलकबोल बोलपत्र फाराम

नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बोलकबोल गरिने मिति:..... निष्काशन मिति.....
 भुक्तानी मिति..... अवधि .....

नेपाल राष्ट्र बैंक,

मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग,
 काठमाडौं ।

कोड नं. ....

त्यस विभागले मिति ..... मा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बोलकबोल गर्न बोलपत्र आव्हान गरेकोमा निम्नानुसारको ब्याजदरको आधारमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र स्वीकार गरिदिनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

सि.नं.	बोल रकम	ब्याजदर						
		अंकमा				अक्षरमा		
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
				.				
जम्मा बोल रकम अंकमा:								
अक्षरमा:								

उपरोक्त मूल्यको आधारमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो रकम नेपाल राष्ट्र बैंक, ...कार्यालय/विभागमा रहेको यस बैंकको खाता नं. ....बाट हिसाब मिलान गर्नुहुन अनुरोध छ । निष्काशन मितिमा उपरोक्त खातामा पर्याप्त रकम नरहेमा स्वीकृत बोल रकमको २.५० प्रतिशतले हुन आउने हर्जाना वापतको रकम सोही खाताबाट कट्टा गरी असुल उपर गर्नुहुन तथा नियमानुसारका कारवाहीका लागि समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

बोलपत्र पेश गर्ने संस्थाको नाम :

ठेगाना:

छाप:

अधिकार प्राप्त व्यक्तिको पद, नाम र दस्तखत: (१)

(२)

निक्षेपसँग सम्बन्धित ट्रेडरको नाम:

टेलिफोन नं.:

सि.नं.: .....

अनुसूची - ९

नेपाल राष्ट्र बैंक
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग

नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र..... (.....अवधि .....ब्याजदर) को
प्रमाण-पत्र

निष्काशन मिति: .....

भुक्तानी मिति: .....

श्री..... ले यस बैंकबाट निष्काशित नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र ..... को
रु..... (अक्षरेपी .....) मात्र खरिद गर्नु भएकोले निस्सा स्वरूप यो
प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

यस ऋणपत्रको देहायबमोजिमको ब्याज रकम तोकिएको मितिमा तथा साँवा रकम
भुक्तानी मितिमा त्यस संस्थाको नाममा यस बैंकमा रहेको खाता नं.
..... मा जम्मा गरिने छ ।

किस्ता	मिति	रकम
प्रथम		
दोस्रो		

.....
उप निर्देशक

.....
निर्देशक

.....
कार्यकारी निर्देशक

अनुसूची - १०

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
काठमाडौं ।

मिति: २० / /

पत्रसंख्या:

विषय: ओभरनाईट रिपो सुविधा सम्बन्धमा ।

महाशय,

हाम्रो स्वामित्वमा रहेको निम्न विवरणको सुरक्षणपत्र धितोमा राखी ओभरनाईट रिपो रकम त्यस बैंकको बैंकिङ्ग विभागमा रहेको हाम्रो खातामा जम्मा गर्न देहायका ट्रेजरी बिल्स/विकास ऋणपत्रहरू यसैसाथ पठाएका छौं ।

ओभरनाईट रिपो लिने दिनभन्दा एकदिन अघिको कुल स्वदेशी निक्षेप रकम	रु. ....
ओभरनाईट रिपो उपयोग गर्नसक्ने अधिकतम सीमा (कुल स्वदेशी निक्षेपको ०.२५ प्रतिशत)	रु. ....
ओभरनाईट रिपो माग गरेको रकम	रु. ....
धितोको मूल्यसँग ओभरनाईट रिपो रकमको प्रतिशत (धितोको अधिकतम ९० प्रतिशत मात्र)	.....
ओभरनाईट रिपो ब्याजदर प्रतिशत.....	ब्याज रकम रु. ....
यस अघि अन्तिम पटक ओभरनाईट रिपो उपयोग गरेको मिति	मिति: .....

धितो राखिएका सुरक्षणपत्रहरूको विवरण

सि.नं.	सुरक्षणपत्रको विवरण	सिरिज नं.	भुक्तानी मिति	सुरक्षणपत्रको अंकित मूल्य (रु. करोडमा)
	जम्मा			

उपरोक्तानुसारको सुरक्षणपत्र यो सुविधाको भुक्तानी मिति अगावै परिपक्व नहुने स्वघोषणा गर्दै धितो निखल्ने मितिमा हाम्रो खाताबाट ओभरनाईट रिपो सुविधाको साँवा र ब्याज रकम खर्च लेखी हिसाव मिलान गर्न तथा सोका लागि आवश्यक रकम मौज्जात नभएमा धितो सुरक्षण सकार गरी साँवा, ब्याज, नियमानुसारको हर्जाना तथा अन्य दस्तुर रकम लिन समेत यसै पत्रबाट अख्तियारी प्रदान गर्दछौं ।

बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम तथा छाप	ट्रेडर	खाता सञ्चालकहरू
दस्तखत:	....	....
नाम:	....	....
पद:	....	....

अनुसूची - ११

मिति:

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
मौद्रिक व्यवस्थापन विभाग
काठमाडौं ।

विषय:- स्थायी तरलता सुविधा सम्बन्धमा ।

महाशय,

हाम्रो स्वामित्वमा रहेको निम्न विवरणको सुरक्षणपत्रको धितोमा निम्नानुसारको स्थायी तरलता सुविधा (Standing Liquidity Facility – SLF) स्वीकृत गरी सो रकम त्यस बैंकको बैकिङ्ग विभागमा रहेको हाम्रो खातामा जम्मा गर्न देहायका ट्रेजरी बिल्स/विकास ऋणपत्रहरू यसैसाथ पठाएका छौं । कबुल गरेको मितिमा उक्त सुरक्षणपत्र निखन्नको लागि हाम्रो खातामा पर्याप्त मौज्दात नभएको खण्डमा नियमानुसारको हर्जाना, कारबाही तथा धितो सकारका लागि समेत मञ्जुर गर्दछौं ।

स्थायी तरलता सुविधा लिनु पर्नाको कारण (प्रयोजन/उद्देश्य):-			
SLF माग गर्दाका बखत कायम रहेको सुरक्षणपत्रको स्वामित्व विवरण (रु.करोडमा):		SLF लिने मिति:	
(क) ट्रेजरी बिल्स		SLF निखन्न कबुल गरेको मिति	
(ख) विकास ऋणपत्र		SLF को अवधि: दिन	
(ग) बैंकमा धितो रहेको सुरक्षणपत्र		SLF ब्याजदर (%)	
(घ) जम्मा रकम (क)+(ख)-(ग)		SLF ब्याज रकम रु.	
लिनसक्ने अधिकतम रकम		खाता नं. मा जम्मा गर्ने	
माग गरेको SLF रकम		रकम रु.	
धितोको रूपमा राखिने सुरक्षणपत्रको अंकित मूल्य:		(अक्षरेपी	
ट्रेजरी बिल्स		.....	
विकास ऋणपत्र		..... मात्र)	
जम्मा रकम			
धितोको मूल्यसँग माग गरेको SLF रकमको हुन आउने % (धितोको अधिकतम ९०% मात्र)			
यस हप्ता लिएको सुविधा संख्या :			
अघिल्लो पटक सुविधा लिएको मिति :..... रकम :			
अघिल्लो पटकको सुविधा प्रयोग गरिएको क्षेत्र :			
धितो निखन्ने मितिमा स्थायी तरलता सुविधाको साँवा र ब्याज रकम हाम्रो खाताबाट खर्च लेखी हिसाब मिलान गर्न तथा सोका लागि आवश्यक रकम मौज्दात नभएमा धितो सुरक्षण सकार गरी साँवा, ब्याज, नियमानुसारको हर्जाना तथा अन्य दस्तुर रकम लिन समेत यसै पत्रबाट अख्तियारी प्रदान गर्दछौं ।			
बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम:			
छाप		ट्रेडर	खाता सञ्चालकहरू
	दस्तखत:		
	नाम:		
	पद		

